

Abd Allah af Granada om drabet på Josef ibn Naghrela og massakren på jøder i 1066

'Abd Allah af Granada var hersker Granada fra 1073 indtil 1090, da Granada blev erobret af almoraviderne. 'Abd Allah blev herefter fængslet i Aghmat i Marokko, hvor han skrev sine erindringer. Heri beskriver han de hofintriger, der gik forud for mordet på jødiske vesir Josef ibn Naghrela og massakren på den jødiske befolkning i Granada i 1066. 'Abd Allahs erindringer bærer præg af et indædt had til Josef ibn Naghrela (der kun omtales som 'jøden' eller 'svinet'). Blandt andet beskyldes Josef ibn Naghrela for i 1064 at have forgiftet 'Abd Allahs fader, tronarvingen, Sayf al-Dawla.

10 Da min far¹ døde, var det til stor sorg for folket, der havde håbet, at han ville have ladet retfærdigheden ske fyldest. Folket var oprørt og ønskede at dræbe jøden.² Dette var de første tegn på hans fald, men de [folket] forventede, at min farfar,³ herskeren, ville straffe ham. [...]

Efter Sayf al-Dawlas død opførte jøden sig som om, han var en barmakide⁴ og prøvede at ind-
sætte min onkel, Maksan, som tronarving. På dette tidspunkt var min farfar meget gammel. Han
15 var tilbøjelig til at fralægge sig [styret], og på grund af sin alder og sin søns død, foretog han
ingen yderligere erobringer, idet han overlod styrets tøjler til jøden, der tjente i hans palads.
Han var derfor i stand til at beordre og forbyde, som det passede ham.

En tid var der fred og trivsel. Skatkammeret blev fyldt og i flere år hørtes ingen utilfredshed
og man så ingen uro. Så gik tingene galt. Jøden – må Allah forbande ham – spillede falsk spil, og
20 Gaudix⁵ og hele dets territorium blev underlagt Ibn Sumadihs magt.⁶ De andre fyrster angreb
vore lande, indtil intet var tilbage for os undtagen Granada, Almunecar, Priego og Cabra. Et
rygte om, at den store hersker var død, spredte sig blandt undersåtterne. Han var så sandelig
også forsvundet ud af syne. Slottene blev forladt af deres garnisoner, og befolkning benyttede
lejligheden til at flytte ind i dem. [...] [Det berettes herefter, at en ny embedsmand ved hoffet, al-
25 Naya, gør lynkarriere og udfordrer Josef ibn Naghrelas magt.]

Takket være sin fortrolighed med sultanen [Badis], vendte han [al-Naya] hans [Badis'] sind
mod jøden, når han var alene med ham, eller når han kunne drage fordel af hans drukkenskab,
og sagde til ham: "Han har ædt dine penge, han har sat sig i besiddelse af størstedelen af din
30 formue og han har bygget et finere palads end dit. Ved Allah! Du må skaffe dig af med ham og
gøre dig fortjent til muslimernes kærlighed ved at fjerne ham." [Badis] Al-Muzaffer afgav løfter
til ham og sagde: "Jeg må så sandelig gøre dette, og jeg vil give dig den opgave at dræbe ham."
Han udtalte uden tvivl dette i nogle af sine slavers eller hoffolks påhør, som han ikke var op-
mærksom på, og som med det samme gik hen og underrettede jøden.

35 Dette svins raseri og had voksede desto mere, og han var næsten ved at dø af såvel bekymring
og vrede som af misundelse på al-Naya grundet dennes høje rang, som han havde opnået på
hans bekostning. Det, han ønskede sig mest af alt, var at kræve ham til regnskab foran sultanen,

¹ 'Abd Allahs far var tronarvingen Buluggin Sayf al-Dawla, der døde i 1064 og som 'Abd Allah beskylder Josef ibn Naghrela for at have forgiftet

² Dvs. Josef ibn Naghrela.

³ Badis ibn Habbus al-Muzaffar, der var konge i Granada 1038-1073

⁴ Barmakiderne var en berømt familie, der opnåede stor rigdom indflydelse hoffet i Bagdad i 700-tallet

⁵ Gaudix: by øst for Granada

⁶ Al-Mu'tasim ibn Sumadih var hersker af Almeria og rival til ziriderne i Granada.

men sultanen var ikke villig hertil. Da han så, at al-Nayas position blev endnu stærkere, og da han frygtede, at han ville tilskynde sultanen til at dræbe ham, mistede han alt håb og sagde til sig selv: "Det var kun til sultanens forherligelse, at jeg behandlede folk med foragt, idet jeg havde tillid til min egen sikkerhed under hans beskyttelse og omsorg. Men nu er alt håb ude, jeg kan ikke henvende mig til sultanen for at få beskyttelse. En ond ledsager opildner ham mod mig, og det almindelige folk ønsker min død, og vi [jøder] er få og svage i landet. [...] [*Abd Allah beskriver de videre hofintriger, hvorunder han bl.a. beskylder Josef ibn Naghrela for at forråde Granada ved at konspirere med den rivaliserende fyrste Ibn Sumadih, der indtager en række garnisoner*]

Men Ibn Sumadih bakkede ud af foretagenet, da han ikke turde angribe en by som Granada. Samtidig forværredes situationen og uroen. Jøden flyttede fra sit hus til citadellet for at beskytte sig selv mod befolkningen, indtil hans forhåbninger gik i opfyldelse. Folk bebrejdede ham dette, ligesom hans opførelse af Alhambra, der havde til formål, at han ville tage dertil med sin familie, når Ibn Sumadih drog ind i byen og forblive der, indtil der atter var skabt orden. Både den brede befolkning og adelsfolkene følte afsky for jødens listighed, de berygtede forandringer i tingenes orden som de havde gennemført og den position de indtog i strid med deres pagt.⁷ Allah forordnede deres ødelæggelse lørdag d. 10. i måneden Safar 459 [d.31. december 1066]. [...] [*Ifølge 'Abd Allah forrådes Josef ibn Naghrela af en af sine slaver, der afslører hans hemmelige samarbejde med Ibn Sumadih*].

Slaven gik bort i afsky og løb væk, fuld og råbende til folket: "Alle I, der er loyale overfor [Badis ibn Habbus] al-Muzaffar! Jøden har forrådt ham og denne Ibn Sumadih er ved at drage ind i byen!" Alle, folket såvel som adelen, lyttede til disse ord, og de besluttede sig for at dræbe jøden. Det lykkedes ham at få [Badis] al-Muzaffar til at vise sig for dem og sige til dem: "Her er jeres sultan, i live!" Herskeren prøvede at berolige dem, men kunne ikke, og situationen kom ud af kontrol. Jøden flygtede ind i paladset, men mængden forfulgte ham, fik fat i ham og dræbte ham. De dræbte hver en jøde i byen med sværdet og tilegnede sig store mængder af deres ejendele.

Efter dette blev Sanhaja'en⁸ dristig og fræk overfor deres hersker, der stod overfor oprør fra alle sider. De blev vesirer og statens egentlige herskere. På grund af dette var [Badis] al-Muzaffar opfyldt af angst og en følelse af vanære. Han hadede dem for det, de havde gjort mod hans vesir [Josef ibn Naghrela], idet han intet kendte til hans misgerninger og ikke troede på det, de sagde om ham.⁹

Abd Allah af Granada, *Kitab al-Tibyan*. Eng. overs. Bernard Lewis. Da. overs. J. Rosenløv efter N. A. Stillman: *The Jews in Arab Lands, A History and Source Book* (1979) s.217-225.

⁷ Der sigtes til den pagt, der gør ikke-muslimer (jøder og kristne) til andenrangsborgere (dhimmier) i det muslimske samfund. Se Umarpagten

⁸ Sanhaja'en: klanlederne fra det berbiske stammeforbund

⁹ Dette stemmer dårligt overens med det, 'Abd Allahs ellers tidligere har berettet, nemlig at Badis havde bestemt sig for at skaffe sig af med Josef ibn Naghrela, som derfor forrådte Granada til Ibn Sumadih.